

Soren Kierkegaard „Liga mirčiai“

Parašyta 1849 m.

(iki p.34 vertėjos įvado citatos)

p.10 Estetinis gyvenimas neišvengiamai veda į neviltį.
Bet koks gyvenimas už tikėjimo ribų = NEVILTIS.

p.19 Tai, kas gi gali skaityti šią knygą? Drąsūs žmonės.
Retas, labai retas kuris yra tikras krikščionis.

p.20 Mat teisingam Paties, nevilties, nuodėmės supratimui kaip jo horizonto reikia paradokso ir absurdo.

p.22 Paties paradoksas – tai, kad jis tuo pat metu ir pasirinktas, ir duotas.
[Kaip žmogus gali būti laisvas ir drauge priklausomas?]
Per tikėjimą priimama ši prieštara.

p.23 tik laisvai pripažindamas nelaisvę – priklausomybę nuo Dievo, žmogus tampa iš tiesų laisvas.

p.24 Mat jei esama vilties, baimės sąvoka nebetenka tos prasmės, kurią jai priskiria Kierkegaardas, tuomet ji ne egzistencinė baimė nieko akivaizdoje, klaiki nežinia, o veikiau psichologinis virpulis.
Svarbiausias knygos centras – neviltis ir nuodėmė.

p.27 Neviltis yra liga Pačiame – susiskaldymas, išsiblaškyimas, išsibarstymas, sintezės ir pusiausvyros praradimas.

Išsvysti tikrąjį savo veidą gali tik atsigręžęs į kitą veidą, Dievo veidą.

(nuo čia pats Kierkegaard)

p.34 Krikščioniškas didvyriškumas, kurį, tiesa, retai teregime, - išdrįsti būti savimi, individualiu žmogumi, šiuo apibrėžtu individualiu žmogumi, vienu Dievo akivaizdoje, vienu su šia baisinga pastanga ir baisinga atsakomybe.

p.37 žmogiškai kalbant, tik tol trunka gyvenimas, kol yra viltis

p.39 Neviltis = liga mirčiai
Pats yra santykis, santykiaujantis su pačiu savimi.

p.41-42 Galėjimas sirgti šia liga, yra žmogaus pranašumas prieš gyvulį: suvokimas, kad šios ligos esama, yra krikščionio pranašumas prieš prigimtinį žmogų; išgijimas nuo šios ligos – krikščionio palaima.

GALEJIMAS < BUVIMA (t.y. būti kažkuo – tai jau daugiau nei tik galėti būti kažkuo), bet nevilties atveju yra kitaip!

Tikrovė yra sunaikinta galimybė!!

Tikrovė yra išpildyta galimybė.

p.44 Nusivylusysis neviltį pasigauna [kaip ligą] kiekvieną savo nevilties akimirką.

p.45 Sirgti liga mirčiai yra negalėti numirti, bet ne taip, kad dar būtų vilties gyventi, ne, beviltiška tai, kad nėra net paskutinės vilties – mirties.

p.46 mirti mirtimi, reiškia patirti, kaip mirštama.

p.47 Nusivildamas dėl kažko, iš tikrųjų jis nusivylė dėl savęs paties, ir dabar nori atsikratyti savimi pačiu.

p.49 Tas Pats, kuriuo jis beviltiškai nori būti, yra Pats, kuriuo jis dar nėra (Atrodo, kad žmogus nori būti pačiu savimi, bet jis vis tiek mano, kad turi būti kitoks).

p.52 nebūti nusivylusiam, nebūti įsisažmoninusiame, jog esi nusivylęs, būtent ir yra vienas nevilties pavidalų.

Gydytojas žino, kad lygiai kaip būna įsikalbėta liga, būna ir įsikalbėta sveikata.

(Visą gyvenimą esame nusivylę, bet to nežinome?).

p.54 Saugumas ir ramybė gali reikšti, kad esi nusivylęs, kaip tik šis saugumas ir ramybė gali būti neviltis, bet tai gali reikšti ir kad esi įveikęs neviltį ir laimėjęs ramybę.

p.56 Neviltis visuotinė.

p.59 juo daugiau sąmonės, tuo daugiau valios; juo daugiau valios, tuo daugiau Paties
(tapti pačiu savimi galima tik per santykį su Dievu)

p.62 (Kuo labiau Pats pasineria į begalybės polių, tuo labiau valia tampa fantastiška, Pats taip pat vis labiau išgaruoja.

p.63 Didžiausias pavojus – prarasti save – pasaulyje gali praeiti taip tyliai tarytum nieko ir nebūtų atsitike.

p.64 (Kai pasineri į baigtinybės polių, tai išduodi save, būdamas toks, kaip visi). (Pamiršti savo vardą).

p.66 Pats, neturintis jokios galimybės, yra nusivylęs, ir lygiai taip nusivylęs Pats, neturintis jokios būtinybės.

p.68 (Kai žmogus pernelyg pasineria į galimybių pasaulį, tai jis nutolsta nuo tikrovės) yra taip, tarytum viskas galima, ir būtent tą paskutinę akimirką individas pats visiškai ir pilnutinai tampa miražu.

(tikrovė = būtinybė)

Jau tam, kad pamatyti save veidrodyje, būtina save pažinoti, o jei nepažįsti, tai matai ne save, o tiesiog žmogų.

p.70 tikėti kaip tik ir yra prarasti protą, idant laimėtum Dievą

p.72 Tikintysis turi amžinai patikimą nevilties priešnuodį – galimybę; mat Dievui viskas įmanoma kiekvieną akimirką.

Sveikata apskritai yra gebėjimas išspręsti prieštaravimus.

p.73 Asmenybė yra galimybės ir būtinybės sintezė.

p.75 Juo daugiau sąmonės, tuo intensyvesnė neviltis.

p.76 Kuomet nesąžmoningumas didžiausias, neviltis mažiausia.

Kad ir kokie tušti ir pasipūtę būtų žmonės, vis dėl to dažniausiai jie teturi labai menką supratimą apie save pačius, tai yra jokio supratimo apie buvimo dvasia, absoliutu – tuo, kuo žmogus gali būti.

p.78 Jei neviltis yra paklydimas, tuomet tai, kad šito nežinai, yra tik sunkinanti aplinkybė, nes drauge dar ir klysti.

p.81 Savižudybės esmė – kad tai nusikaltimas būtent prieš Dievą – visiškai neateina pagoniui į galvą.

Neįsisąmonini neviltes → Įsisąmonini → Nori būti Pačiu arba Nenori būti Pačiu.

p.86 Moters esmė yra atsidavimas, davimas; ir nemoteriškai, jei taip nėra.

Beviltiškai norėti būti savimi – vyras; beviltiškai nenorėti būti savimi – moteris.

p.92 Mat kaip joks žmogiškas kūnas, taip ir joks Pats nėra tobulas. (Todėl visada bus sunku kažką priimti savyje, nes nesi tobulas).

p.93 (Santykio su savimi pačiu paralelė su santykiu su būstu)

p.95 [Jiems] atrodo, kad rūpintis savo siela ir norėti būti dvasia pasaulyje atrodo kaip laiko švaistymas.

p.97 Kvailystė manyti, kad taip lengva įgyti tikėjimą ir išmintį, kad jie iš tiesų taip be niekur nieko atsiranda metams bėgant, kaip atsiranda dantys, barzda ir panašiai.

p.98 Jaunuolis nusivilia dėl to, kas bus. Vyresnis žmogus – dėl to, kas buvo.

Idant pasirodytų atgaila, pirma reikia nusivilti visiškai, nusivilti iki dugno, kad iš paties dugno prasiveržtų dvasios gyvenimas.

p.100 Išgijimo sąlyga: jis taip aistringai aiškiai mato ir žino, dėl ko jis nusivilia, bet kuo – nepastebi. [Reikia žiūrėti ne DĖL KO nusivylei, bet KUO].

[Nusivilti tuo, kas amžina, yra suteikti tam, kas žemiška, tokią didžiulę vertę].

p.101 Tai yra silpnumo neviltis – „taip arti į širdį imti tai, kas žemiška, yra silpnumas“. Pačiame yra kažkas amžino arba yra buvę kažkas amžino. Neviltis tikrai yra to, kas amžina, ir savęs paties praradimas.

p.103 Kiekvienas nors truputį reflektuojantis Pats žino, kaip save priversti.

p.104 nuolatiniame mūsų laikų buvime draugėje vienvėsi bijoma taip, kad nežinoma, kam ją naudoti – nebent kaip bausmę nusikaltėliams.

p.107 Taigi absoliučiai užsidariusiam [gresia] pavojus – savižudybė.

Toks uždarumas su vienu patikėtiniu yra visu tonu švelnesnis už absoliutųjį. Tuomet jis greičiausiai išvengs savižudybės.

p.109 Jis nenori pasivilkti savo Pačiu, nenori jam duotame Pačiame matyti savo užduoties, jis padedamas buvomo begaliniu pavidalu pats nori sukonstruoti savo Patį.

p.110 [Jei santykiauji su savimi kaip veikiantis, tai nuolat eksperimentuoji.]

Dievas į tave žiūri – vietoj to nusivylęs Pats pasitenkina pats į save žiūrėdamas, o tai neva turėtų jo užsiėmimam suteikti begalinio intereso ir reikšmės, tuo tarpu kaip tik tai paverčia juos eksperimentais.

p.117 Nuodėmė: Dievo akivaizdoje arba turint supratimą apie Dieva beviltiškai nenorėti būti savimi, arba beviltiškai norėti būti savimi.

(poetinės egzistencijos nuodėmė – kurti, užuot buvus, t.y. kurti pramanus, užuot realiai gyvenus)

p.120 tačiau koks begalinis akcentas krinta ant Paties kaip matą gaunant Dievą!

p.121 **[nuodėmė, atlikta prieš Dievą, yra be galo sunkesnė]**

p.122 kiekviena nuodėmė yra Dievo akivaizdoje, arba, teisingiau sakant, tai, kas tą žmoniškąją kaltę iš tiesų padaro nuodėme, yra tai, kad kaltasis buvo įsisąmoninęs esąs Dievo akivaizdoje.

Tačiau Pats sustiprinamas pagal Paties matą, ir be galo sustiprinamas tuomet, kai matas – Dievas. Juo daugiau Dievo supratimo, tuo daugiau Paties; juo daugiau Paties, tuo daugiau Dievo supratimo.

p.124 Tikėjimas yra tai, kad Pats būdamas savimi ir norėdamas būti savimi, perregimai grindžia save Dieve.

p.125 Nuodėmės priešybė yra ne dorybė, bet tikėjimas.

p.131 Ginti ką nors visuomet reiškia tą dalyką nuvertinti.

p.132 Sokratas. Nuodėmė yra nežinojimas.

p.136 tačiau tai, kad žmogus stovi ir sako tai, kas teisinga, ir, vadinasi, yra tai supratęs; o kai jam reikia veikti, daro tai, kas neteisinga, taigi tuo parodo, kad nėra to supratęs – taip, šitai be galo komiška.

p.139 [Perėjime nuo supratimo į to darymą prasideda krikščioniškumas]

p.140 jei žmogus tą pačią sekundę, kai pripažįsta tai, kas teisinga, nedaro to, tuomet visų pirma pažinimas ataušta. [atšala?]

Ir taip galbūt gyvena daugybė žmonių, jie stengiasi užtemdyti savo etinį ir etinį-religinį pažinimą, kuris nuvestų juos į sprendimus ir padarinius, nepatinkančius žemesniajai jų prigimčiai, ir priešingai, plečia savo estetinį ir metafizinį pažinimą, kuris etiškai yra prasiblaškytas.

nuo p.150 kritika iš tikrųjų netikintiems kunigams.

p.156 Pasilikimas nuodėmėje yra blogesnė nuodėmė nei paskiros nuodėmės, ji Nuodėmė.

p.158 Tikintysis, kuris ilsisi gėrio nuoseklume ir kurio gyvenimas ilsisi gėrio nuoseklume, be galo bijo kad ir mažiausios nuodėmės; mat jis turi be galo daug ką prarasti.

p.161 nusivildamas dėl nuodėmės, jis prarado bet kokį santykį su malone, o drauge ir su pačiu savimi.

p.164 Juo geresnis žmogus, tuo giliau, žinoma, jį žeidžia atskira nuodėmė.

p.175 jei „individas“ nori pajusti giminybę su Dievu, tai jis pajunta visą to slėgį baimėje ir drebėjime.

p.178 Sąvoka „teismas“ susijusi su individu, niekas neteisiamasių.

p.179 Štai kodėl Dievas yra „Teisėjas“ – todėl, kad jam neegzistuoja jokia minia, o tik individai.

p.180 net stiklinėje spintoje sėdintysis nesijaučia taip nejaukiai ir droviai, kaip kiekvienas žmogus savo perregimybėje Dievo akivaizdoje. Tai yra sąžinės santykis.

p.183 Dievas ir žmogus – dvi kokybės, tarp kurių yra begalinis kokybių skirtumas.

p.185 Iš žmonių žmogus išmoksta kalbėti, o iš Dievo – tylėti.

p.188 Tai, kad krikščionybė tau paskelbta, reiškia, jog privalai turėti nuomonę apie Kristų.

p.190 [Būseną be nevilties] Santykiaudamas su savimi pačiu ir norėdamas būti savimi Pats perregimai grindžia save jį nustačiusioje jėgoje. Tai tikėjimo apibrėžimas.